ORĘDOWNIK
POWIATU BYDGOSKIEGO

Orędownik powiatu bydgoskiego wychodzi raz tygodniowo i to w środę. — Przedpłata miesięczna tak w miejscu jak i na poczcie zł 1,25.

Ogłoszenia przyjmuje się za opłatą 15 gr za miejsce 1-łam. milimetr. szer. 36 mm. — Administracja: Bydgoszcz, Dr. Emila Warmińskiego 13 — Tel. 1251

Nr. 49 | Bydgoszcz, dnia 11 grudnia 1929 r. | Rok 78

428

(Odpis z Dziennika Ustaw Rzplitej Polskiej nr. 48 z dnia 30 lipca 1929 poz. 402).

Rozporządzenie
Ministra Spraw Wewnętrznych
z dnia 20 maja 1929 r.
o detalicznej sprzedaży substancyj i przetworów odurzających.

Na podstawię art. 2 ustawy z dnia 22 czerwca 1923 w przedmiocie substancyj i przetworów odurzających (Dz. U. R. P. nr 72 poz. 559) i § 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 18 stycznia 1924 w przedmiocie rozdziału kompetencji Ministra Zdrowia Publicznego (Dz. U. R. P. nr. 9 poz. 86) zarządzam co następuje:

§ 1. Do detalicznej sprzedaży względnie wydawania środków odurzających, przeznaczonych do celów leczniczych, uprawnione są wyłącznie apteki publiczne, domowe apteki lekarzy, oraz takie apteki zakładowe, które pozostają pod zarządem osób uprawnionych do zarządu normalnemi aptekami publicznemi.

Przez środki odurzające rozumie się substancje i przetwory odurzające, wymienione w ust. 1 art. 1 ustawy z dnia 22 czerwca 1923 (Dz. U. R. P. nr. 72 poz. 559), pochodne tych substancyj, które na podstawie przepisów tegoż ustępu będą uznane za wywołujące szkodliwe skutki dla zdrowia, ich przetwory oraz te substancje i ich przetwory, które na podstawie ustępu 2 tegoż artykułu będą uznane za podobnie szkodliwe.

Przez sprzedaż (wydawanie) detaliczną rozumie się zbyt środków odurzających bezpośrednim spożywcom bądź lekarzom, lub lekarzom weterynaryjnym, do osobistego stosowania ich w praktyce.

§ 2. Apteki mogą wydawać środki odurzające jedynie za receptą lub na pisemne zapotrzebowanie lekarza lub lekarza weterynaryjnego uprawnionych do wykonywania praktyki.

Z wyjątkiem wypadku, przewidzianego w § 6, apteki nie mają prawa do powtórnego wydawania środków odurzających za tą samą receptą.

§ 3. Lekarze i lekarze weterynaryjni mogą zapisywać środki odurzające wyłącznie dla celów leczniczych i tylko w granicach dozwolonej im praktyki.

Recepty na środki odurzające powinny być zawsze pisane czytelnie i powinny zawierać: imię i nazwisko i adres zapisującego, imię i nazwisko chorego, ilość środków odurzających oraz dokładny sposób użycia, a w receptach lekarzy weterynaryjnych ponadto imię i nazwisko właściciela chorego zwierzęcia i rodzaj tego ostatniego.

Lekarze i lekarze weterynaryjni mogą wystawić zapotrzebowania na środki odurzające tylko w celu otrzymania tych środków do osobistego przez nich samych stosowania chorym. Zapotrzebowania te, oprócz nazwy i ilości środka, powinny zawierać: a) podpis zapisującego, b) jego adres, c) datę i d) napis „do stosowania we własnej praktyce"

Wydawanie z aptek środków odurzających na recepty względnie zapotrzebowania

nieodpowiadające postanowieniom niniejszego paragrafu, jest wzbronione.

§ 4. O ile zarządca apteki nie ma zupełnej pewności, czy osoba, która zapisała receptę lub wystawiła zapotrzebowanie na środki odurzające, posiada wymagane do tego uprawnienia, bądź też jeżeli ma wątpliwości, czy recepta bądź zapotrzebowanie są autentyczne, powinien zwrócić się o wyjaśnienie do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej.

§ 5. Apteki upoważnione są do wydawania bez recepty: kropli Inoziemcowe (Guttae Ionoziemzovi) oraz nalewki makowcowo-będźwinowej (Tinctura Opii bezoica), jednakże tylko w ilości nieprzekraczającej 2,5 grama, a tej ostatniej tylko w razach nagłych, kiedy udanie się do lekarza musiałoby znacznie opóźnić przyniesienie ulgi choremu.

Wydając te środki apteka powinna udzielić pouczenia o sposobie ich użycia.

§ 6. Apteki upoważnione są do dwukrotnego powtórnego wydania przeznaczonych do wewnętrznego użytku lekarstw, zawierających środki odurzające, o ile w skład tych lekarstw wchodzi:

a) nie więcej niż 20% nalewki makowcowej zwyczajnej lub szafranowej (Tinctura Opii simplex i Tinctura Opii erocata),
b) nie więcej niż 1% wyciągu z makowca (Extractum Opii siccum),
c) nie więcej, niż 2% makowca w proszku (Opium pulveratum),
d) nie więcej niż 2% morfiny lub soli,
e) nie więcej niż 25% nalewki z konopi indyjskich (Tinctura Canabis Indicae),
f) nie więcej niż 0,3% wyciągu z konopi indyjskich (Extractum Cannabis Indicae), i pod warunkiem, że zostały one zapisane w mieszaninach z innemi substancjami działającemi oraz w ilości, wystarczającej na okres nie dłuższy, niż siedem dni.

Lekarstwa te mogą być wydawane powtórnie tylko po upływie takiego okresu czasu, jakie nie nasuwa wątpliwości, iż lekarstwo przed jego powtórzeniem mogły być w ilości zapisanej właściwie zużyte.

§ 7. Apteki powinny zatrzymywać recepty i zapotrzebowania (§ 2) na wydane środki odurzające, a do wydanego lekarstwa dołączyć odpis recepty lub zapotrzebowania.

Odpis ten powinien odpowiadać ogólnym postanowieniom, podanym w przepisach, normujących sposób wydawania z aptek środków leczniczych, z tem jednak że w przypadkach, przewidzianych w § 6 niniejszego rozporządzenia, na odpisie wydanym przy pierwszem względnie drugiem powtórzeniu powinno to być w sposób następujący oznaczone: „pierwsze" względnie „drugie powtórzenie".

Zatrzymane recepty i zapotrzebowania, a przy powtórzeniach poprzednie odpisy, apteki powinny przechowywać w ciągu 3-ch lat, zaopatrując je datą wydania lekarstwa i numerem ogólnej kolejności wydawanych na wszystkie recepty lekarstw.

§ 8. Zarządca apteki obowiązany jest prowadzić specjalne sznurowe książki kontrolne przychodu i rozchodu poszczególnych środków odurzających z kolejno numerowanemi stronami, zaopatrzone w pieczęć powiatowej władzy administracji ogólnej.

W książeczce tej należy notować:

a) datę otrzymania zakupionych względnie przyrządzonych we własnem laboratorjum środków odurzających,
b) imię i nazwisko sprzedawcy i dokładny adres jego, względnie oznaczenie pochodzenia z własnego laboratorjum,
c) ilość zakupionych względnie przyrządzonych we własnym laboratorjum środków,
d) datę wydania,
e) podstawę wydania,
f) kolejny numer recepty,
g) ilość wydaną za receptą lub zapotrzebowaniem, ewentualnie ilość użytą do przeróbki we własnem laboratorjum,
h) imię i nazwisko chorego lub właściciela zwierzęcia, ewentualnie nazwę przetworu do którego przygotowania zużyto środek odurzający.

§ 9. Środki odurzające powinny być przechowywane w aptekach stale pod zamknięciem.

§ 10. Zarządcy aptek obowiązani są najpóźniej do dnia 28 lutego każdego roku przesłać do właściwego urzędu wojewódzkiego a w m. st. Warszawie do Komisarjatu Rządu dokładny wyciąg z książek kontroli (§ 8) obejmujący przychód wszystkich otrzymanych z poza własnego laboratorjum środków odurzających.

§ 11. W dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia wszyscy zarządcy aptek obowiązani są wpisać do książek kontroli (§ 8) całą ilość posiadanych w tym terminie środków odurzających.

§ 12. Winni naruszenia przepisów niniejszego rozporządzenia ulegną karze stosownie do przepisów ustawy z dnia 22 czerwca 1923 w przedmiocie substancyj i przetworów odurzających (D. U. R. P. nr. 72 poz. 559).

§ 13. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w miesiąc po ogłoszeniu.

Jednocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Zdrowia Publicznego

w przedmiocie sprzedaży kokainy w aptekach i składach materjałów aptecznych z dnia 31 marca 1920 (Dz. U. R. P. nr. 36, poz. 201).

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) Sławoj Składkowski.

Powyższe podaję do wiadomości.
Bydgoszcz, dnia 30 listopada 1929 r.

Za Starostę Powiatowego:
(—) Dr. Gaszyński, lek. powiatowy.

L. dz. 17745/29 ST. II.

429
Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych

z dnia 29 października 1929 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu o dozorze nad wyrobem i obiegiem mąki i wyrobów mącznych.

Na podstawie art. 8 pkt. a, b, c, d, e, g rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o dozorze nad artykułami żywności i przedmiotami użytku (Dz. U. R. P. nr. 36, poz. 343) zarządza się co następuje:

Rozdział I.
Postanowienia ogólne.

§ 1. Przepisom niniejszego rozporządzenia podlegają:

1. mąka, przeznaczona do spożycia przez ludzi;
2. wyroby mączne:
   a) pieczywo (chleb, bułki itp.);
   b) wyroby z ciasta (makarony itp.);
   c) wyroby cukiernicze (ciasta, ciastka, pączki, pierniki itp.);
3. miejsca wyrobu, przechowywania, sprzedaży mąki i wyrobów mącznych oraz przewóz mąki i wyrobów mącznych;
4. handel uliczny pieczywem i wyrobami cukierniczemi;
5. naczynia i przyrządy, używane przy wyrobie i sprzedaży mąki i wyrobów mącznych.

§ 2. (1) Pod nazwą „mąka" rozumie się produkt, otrzymany z ziarn zbożowych przez zmielenie.

(2) Pod nazwą „pieczywo" rozumie się produkty, wytworzone z mąki z dodatkiem odpowiednich domieszek (woda, drożdże, zaczyny, sól, tłuszcze, jaja itp.) i poddane procesowi pieczenia.

(3) Pod nazwą „wyroby z ciasta" rozumie się produkty, wytworzone z mąki, z dodatkiem wody (względnie jaj i soli) i poddane procesowi suszenia.

(4) Pod nazwą „wyroby cukiernicze" rozumie się produkty o smaku przeważnie słodkim, wytworzone z mąki, z dodatkiem, poza wyszczególnionemi w ustępie 2 materjałami, innych materjałów odpowiednio do rodzaju wyrobów (proszki do pieczenia, mleko, miód, mak, owoce, przyprawy korzenne itp.) i poddane procesowi pieczenia lub smażenia.

§ 3. Pieczywo, wyroby z ciasta, oraz wyroby cukiernicze powinny być sporządzone z materjałów nienagannych co do jakości, w szczególności:

1. mąka, używana do tych celów, powinna być przed użyciem do wypieku dokładnie przesiana przez odpowiednie sita;
2. woda do rozczyniania ciasta, do zwilżania pieczywa itp. powinna być bezwzględnie czysta i odpowiadać warunkom, wymaganym dla dobrej wody do picia dla ludzi;
3. drożdże, zaczyny powinny mieć własności prawidłowe; proszki do pieczenia nie mogą zawierać substancyj szkodliwych dla zdrowia (kwas szczawiowy, sole glinu, siarczany, nierozpuszczalne fosforany itp.);
4. sól powinna być gatunku, właściwego do spożycia dla ludzi; niedopuszczalna do tych celów jest sól tak zwana „bydlęca" i wszelka skażona;
5. masło, tłuszcze, barwniki powinny odpowiadać obowiązującym przepisom;
6. środki zapachowe oraz wszelkie inne domieszki powinny być całkowicie nieszkodliwe dla zdrowia i mieć własności prawidłowe.

§ 4 (1) Pieczywo powinno być dobrze wyrośnięte, dobrze wypieczone, pulchne na przekroju porowate, bez zakalca, bez pustych przestrzeni pomiędzy skórką a ośrodkiem; pieczywo nie może zawierać ciał obcych, niewyrobionych części ciasta, nieroztartej soli, grudek mąki.

(2) Pieczywo wagi $^1/_2$ kg i więcej powinno być oznaczone nazwą, odpowiadającą rodzajowi mąki, z której zostało wytworzone, uwidocznioną na kartkach z firmą i adresem wytwórni. O ile pieczywo jest wypiekane z mieszanin mąki różnego rodzaju, powinno to być uwidocznione na tych kartkach. Kartki te należy umieszczać na bochenkach przed wstawieniem ciasta do pieca. Naklepianie kartek tych po wypieku jest wzbronione.

(3) Chleb powinien być wypiekany w bochenkach wagi $^1/_2$, 1, 2 kg. Ubytek na wadze wynosić może w chlebie świeżym najwyżej 3 proc., w czerstwym najwyżej 5 proc.

§ 5. (1) Wyroby z ciasta (makarony, kluski, zacierki itp.) powinny być wytworzone z mąki pszennej. Wyroby te nie mogą być zepsute, stęchłe, spleśniałe, kwaśne.

(2) Wyroby z ciasta, oznaczone jako „jajeczne“ lub „na jajkach“, powinny zawierać co najmniej 45 gr. substancji jajecznej (1 jajko na kilogram mąki).

(3) Na skrzyniach i paczkach, zawierających wyroby z ciasta, oraz na opakowaniu tych wyrobów powinna być umieszczona nazwa wytwórni, jej adres oraz data wyprodukowania wyrobu.

(4) O ile wyroby będą sztucznie zabarwione, należy obok tej nazwy umieścić wyraźny, rzucający się w oczy napis „barwione“.

§ 6. Wyroby cukiernicze (ciasta, ciastka, pączki, pierniki, herbatniki itp.), których oznaczenie (np. strucla migdałowa, strucla makowa, piernik miodowy itp.) wskazuje, że w skład ich wchodzą czy to jaja, czy mleko, czy masło, czy miód lub tp., powinny w istocie zawierać materjały, oznaczone w nazwie. Przepisy § 5 ust. 1 zdanie drugie mają tu odpowiednie zastosowanie.

§ 7. Zabrania się:

1. wprowadzanie w obieg oraz używanie do wyrobu pieczywa, wyrobów z ciasta i wyrobów cukierniczych mąki: zepsutej, gorzkiej, stęchłej, spleśniałej, kwaśnej, barwionej, szfałszowanej lub z domieszkami niedopuszczalnemi, zanieczyszczonej pasorzytami, piaskiem, plewami, kąkolem itp., oraz sporyszem;
2. dodawania do mąki związków chemicznych: a) w celu poprawy złego wyglądu lub podniesienia stopnia wypiekalności mąki, b) w celu zwiększenia wagi mąki;
3. bielenia mąki z pomocą: kwasu siarkowego, kwasu azotowego, chloru; wprowadzanie w obieg i stosowanie do wyrobów mącznych mąki bielonej jest dopuszczalne jedynie przy stosowaniu metod bielenia, gwarantujących całkowicie nieszkodliwość tej mąki dla zdrowia, i pod warunkiem uwidocznienia sposobu bielenia mąki na jej opakowaniu;
4. posypywania desek i form do ciasta zmiotkami mącznemi oraz sproszkowanemi związkami chemicznemi.

§ 8. Zabrania się wprowadzania w obieg:

1. pieczywa zanieczyszczonego, z ośrodkiem lepkim, spleśniałym, ciągniącym się w nitki (obecność bacilli mesenterici);
2. chleba z zawartością wilgoci powyżej 42 proc. i wykazującego kwasowość powyżej 8 proc.

§ 9. (1) Wszystkie pomieszczenia wytwórni pieczywa, wyrobów z ciasta i wyrobów cukierniczych powinny być utrzymywane w dokładnej czystości. W szczególności: ściany powinny być bielone lub malowane jasną farbą olejną. Podłogi powinny być myte codziennie po skończonej pracy; zamiatanie na sucho jest niedopuszczalne. Śmieci, zmiotki mączne i inne odpadki powinny być codziennie usuwane.

(2) We wszystkich pomieszczeniach powinny być spluwaczki wodne, codziennie opróżniane i myte. W izbie do rozczyniania ciasta powinna być umywalnia z wodą bieżącą, mydło, ręcznik i szczotka do mycia rąk.

(3) Wszystkie pomieszczenia powinny być dokładnie przewietrzane przynajmniej raz na dzień.

(4) Lampy przy oświetleniu naftowem powinny być umieszczone tak, by nie powodowały zanieczyszczeń.

(5) Lokal powinien być wolny od myszy, szczurów, robactwa itp. W razie ich pojawienia się należy je wytępić szybko i radykalnie z zastosowaniem wszelkich ostrożności przy używaniu środków, szkodliwych dla zdrowia ludzkiego.

§ 10. (1) Do czynności związanych z wyrobem, pakowaniem, przewozem i sprzedażą mąki i wyrobów mącznych, nie mogą być dopuszczone osoby, dotknięte ostrą chorobą zakaźną lub gruźlicą w postaci niebezpiecznej dla otoczenia, chorobą skórną zaraźliwą lub wzbudzającą wstręt, oraz osoby, stykające się z zakaźnie chorymi.

(2) W razie wystąpienia choroby zakaźnej oraz stwierdzenia lub uzasadnionego podejrzenia o nosicielstwo zarazków u osób, zatrudnionych czynnościami przy mące i wyrobach mącznych, właściciel przedsiębiorstwa jest obowiązany usunąć te osoby od pełnienia powierzonych im czynności.

(3) Pracownicy przed rozpoczęciem pracy powinni obmyć się pod natryskiem (§ 18 ust. b), względnie umyć ręce, oczyścić paznokcie i przebrać się w białe fartuchy, białe czapki i pantofle, a podczas pracy przestrzegać wzorowej czystości.

Rozdział II.

Wytwórnie mąki oraz jej przewóz i sprzedaż.

§ 11. (1) Pomieszczenia, w których odbywa się przemiał ziarna na mąkę (młyny), powinny być utrzymywane w czystości, w szczególności zabezpieczone przed pasorzytami, molami mącznemi oraz przed szkodnikami, jak myszy, szczury.

(2) Składy mąki powinny być suhe, przewiewne, należycie przewietrzane, utrzymywane w czystości, wolne od pasorzytów, owadów oraz zwierząt, mogących mąkę zanieczyścić lub zakazić. Worki z mąką powinny być umieszczane na legarach (podstawach).

§ 12. Mąka, przeznaczona do obiegu, powinna być ładowana do worków czystych, oczyszczonych w młynach, przewożona na wozach, utrzymywanych w czystości, i zabezpieczona w czasie transportu przed wilgocią. Worki powinny być opatrzone plombą i etykietą z napisem nazwy młyna, gatunku mąki oraz ustalonych typu względnie procentowości przemiału mąki.

§ 13. Zabrania się siadania i leżenia na workach z mąką oraz przewożenia na wozach z workami mąki osób chorych, zwierząt, szmat, odpadków i wszelkich materjałów, mogących mąkę zanieczyścić, zakazić lub nadać jej nienormalny zapach.

§ 14. W handlu detalicznym mąka powinna być umieszczona zdala od wszelkich artykułów żywności, wydzielających woń specyficzną (śledzie, sery, itp.). Nabieranie mąki powinno odbywać stę z pomocą specjalnych szufli. Torebki do mąki powinny być zrobione z papieru czystego; używanie do tego celu makulatury jest wzbronione.

Rozdział III.

Wytwórnie wyrobów mącznych.

§ 15. (1) Wytórnie pieczywa (piekarnie) w osiedlach, mających na całym obszarze urządzenia wodociągowe i kanalizacyjne, mogą się mieścić tylko w lokalach, połączonych z siecią wodociągową i kanalizacyjną.

(2) W osiedlach, mających urządzenia wodociągowe i kanalizacyjne nie na całym obszarze, lub niemających tych urządzeń, wytwórnie te mogą się mieścić tylko w lokalach, zaopatrzonych w wodę, uznaną za zdatną do picia i w miejscowe urządzenia do usuwania nieczystości.

(3) Woda, używana do wyrobu pieczywa w wytwórniach nieskanalizowanych, musi być badana nie rzadziej, niż raz na rok.

§ 16. (1) Wytwórnie pieczywa nie mogą mieścić się w suterenach. Wytwórnie, mieszczące się w lokalach skanalizowanych, muszą być położone w odległości co najmniej 5 metrów od stajen, obór, chlewów, gnojowisk, śmietników i ustępów ogólnych; w lokalach nieskanalizowanych — w odległości co najmniej 10 metrów od tych miejsc.

(2) O ile na danej nieruchomości lokal, przeznaczony na wytwórnię pieczywa, przylega do ustępu, położonego na nieruchomości sąsiedniej, lokal ten powinien być izolowany z pomocą dodatkowej ściany izolacyjnej wewnętrznej, odległej od istniejącej ściany co najmniej na 30 cm.

§ 17. (1) Lokal wytwórni pieczywa powinien składać się z pomieszczeń na:

a) rozczyniane ciasta,
b) wypiek chleba (bułek),
c) skład mąki,
d) skład pieczywa,
e) ubieralnię,
f) natryski.

(2) Ponadto w piekarniach powinno być przeznaczone oddzielnie pomieszczenie dla chłodzenia przed wypiekiem wyrobów z mąki pszennej.

(3) Zabrania się wynoszenia na podwórze ciasta wyrobionego w celu chłodzenia.

§ 18. (1) Wysokość pomieszczeń wytwórni pieczywa powinna wynosić co najmniej 3 m. Izby powinne być tak obszerne, aby na każdego zatrudnionego pracownika przypadało co najmniej 4 mtr. kw. powierzchni.

(2) Stosunek poweirzchni świetlnej do powierzchni podłogi powinien wynosić co najmniej 1:10.

(3) Podłogi powinny być z trwałego nieprzepuszczalnego materjału, szczelne i gładkie.

(4) Ściany izb powinny być bielone i opatrzone do wysokości co najmniej 2 metrów jasną lamperją olejną, względnie z materjału, dającego się łatwo myć.

(5) Okna, otwierane w porze letniej należy zabezpieczać przed owadami gęstemi, trwałemi siatkami.

(6) Natryski z wodę ciepłą powinny być urządzone w każdej wytwórni zatrudniającej 5 i więcej pracowników.

§ 19. (1) Wytwórnie pieczywa w osiedlach, zaopatrzonych w energję elektryczną, muszą mieć odpowiednie urządzenia mechaniczne do przesiewania mąki, mieszania i zagniatania ciasta.

(2) W osiedlach, liczących powyżej 25000 mieszkańców, stawianie pieców o bezpośredniem opalaniu na trzonie jest wzbronione.

§ 20. (1) Rozczynianie ciasta i wypiek chleba (bułek) mogą odbywać się w jednem, dostatecznie obszernem pomieszczeniu, niestykającem się z ubieralnią ani ustępem.

(2) Drewniane dzieże (bajty) do rozczyniania ciasta, stoły deski i łopaty do pieczywa powinny być sporządzone z drzewa niesmolistego, heblowane, gładkie, bez

szczelin i szpar, spajane (nieklejone). Dzieże metalowe powinny być należycie ocynowane. Pobiała wewnętrzna nie może zawierać zanieczyszczeń ponad 1 proc. W szczególności dzieże (bajty) powinny być tak urządzone, aby wraz z tylną swą deską mogły być odsuwane od ścian. Deski do pieczywa powinny być ustawiane na wzniesieniu, łopaty zaś układane na drągach lub kołkach.

(3) Kotły do ogrzania wody, używanej do rozczyniania ciasta, powinny być dokładnie ocynowane. Kotły te muszą mieć kran, umieszczony nad urządzeniem do odprowadzania wody do kanału lub do ścieków. Studzienka (lesza) powinna być również połączona z kanałem lub ściekiem.

(4) W pomieszczeniu do rozczyniania ciasta powinna znajdować się skrzynia z przykryciem, przeznaczona na mąkę, oraz skrzynia, wyłożona blachą cynkową, a przeznaczona na odpadki.

§ 21. (1) Pomieszczenia na skład mąki i skład pieczywa powinny być suche, widne, należycie przewietrzane; skład pieczywa nie może mieścić się w suterynie.

(2) Mąkę, cukier oraz inne surowce w opakowaniu workowem należy umieszczać na drewnianych heblowanych legarach (podstawach), a pieczywo na półkach z drzewa niesmolistego.

(3) Zabrania się ustawiania worków z mąką oraz układania pieczywa na podłodze.

§ 22. Ubieralnia powinna znajdować się w tym samym lokalu, co wytwórnia. W ubieralni powinny być: umywalnia z bieżącą wodą, czystemi ręcznikami i mydłem, szafa do ubrań pracowników i oddzielna szafa do fartuchów, czapek, pantofli oraz ławki lub krzesła.

§ 23. Lokal wytwórni pieczywa nie może łączyć się bezpośrednio z mieszkaniem lub służyć za miejsce zamieszkania, wypoczynku lub noclegu oraz za miejsce sprzedaży pieczywa.

§ 24. Zabrania się:

1. przesiadywać na stołach, sprzętach, przeznaczonych do wyrobu pieczywa lub na workach z mąką;
2. mieć przy pracy obnażone ciało, prócz ramion;
3. spluwnć na podłogę;
4. palić tytoń;
5. chodzić do ustępu w fartuchach piekarnianych;
6. wpuszczać do wytwórni osoby obce w czasie trwania pracy;
7. wpuszczać do wytwórni zwierzęta domowe.

§ 25. (1) Wytwórnie, produkujące wyroby z ciasta, powinny być zaopatrzone w mechaniczne urządzenia do wyrobu tych produktów oraz podlegają przepisom, zawartym w §§ 15, 16, 18, 20, 21, 22, 23 i 24 tego rozporządzenia.

(2) Wytwórnie te powinny się składać co najmniej z 2-ch izb i pomieszczenia na ubieralnie.

§ 26. Wytwórnie wyrobów cukierniczych powinny odpowiadać przepisom dla wytwórni pieczywa, z tem jednakże, że w wytwórniach cukierniczych skład mąki może być łączony ze składem pieczywa w jednem pomieszczeniu, o ile nie mieści się on w suterynie. Ponadto wytwórnie wyrobów cukierniczych, zatrudniające nie więcej, niż 2-ch pracowników, mogą być zwolnione przez wojewódzkie władze administracji ogólnej od obowiązku wprowadzenia mechanicznych urządzeń do przesiewania mąki, mieszania i zagniatania ciasta.

§ 27. Wszelkie naczynia i przyrządy, używane do wyrobu produktów, wymienionych w § 1 pkt. 2, powinny być utrzymywane stale w dokładnej czystości. Dzieże drewniane (bajty) należy codziennie, po ukończeniu przygotowania ciasta, dokładnie oczyszczać przez skrobanie i mycie wrzącą wodą, dzieże metalowe przez mycie wrzącą wodą; deski i łopaty należy codziennie po ukończeniu pracy dokładnie oczyszczać ze starego ciasta przez skrobanie. Kotły, kubełki do wody, formy do ciasta, blachy itp. nie mogą być używane do żadnych innych celów i powinny być codziennie oczyszczane. Studzienki (lesze) lub zastępujące je naczynia żelazne należy również codziennie oczyszczać i myć.

Rozdział 4.

Przewóz i sprzedaż wyrobów mącznych.

§ 28. (1) Wozy, kosze i wszelkie inne przyrządy do rozwożenia i roznoszenia pieczywa i wyrobów cukierniczych powinny mieć przykrywy, zabezpieczające produkty te od zanieczyszczania, być utrzymane w czystości i nieużywane do żadnych innych celów.

(2) Zabrania się:

a) przenosić w rękach pieczywo z wozów i koszów do miejsc sprzedaży,
b) stawiać kosze, względnie inne przyrządy z pieczywem lub wyrobami cukierniczemi bezpośrednio na ziemi lub na podłodze.

(3) O ile kosze i inne przyrządy do rozwożenia i roznoszenia pieczywa i wyrobów cukierniczych są umieszczane w szczelnych zamkniętych wozach, np. w specjalnych samochodach, wówczas przepis dotyczący zaopatrzenia tych koszów i przyrządów w przykrywy nie jest wymagany.

§ 29. (1) Sklepy, w których odbywa się sprzedaż pieczywa oraz wyrobów cukierniczych, nie mogą mieścić się w suterynach i powinny być położone w odległości co najmniej 5 m. od ustępów ogólnych, od obór, stajen, chlewów, śmietników i gnojowisk w nieruchomościach skanalizowanych i w odległości 10 m. w nieruchomościach nieskanalizowanych.

(2) Ściany tych sklepów powinny być bielone, mieć dwumetrową jasną lamperję olejną lub z materjału, dającego się łatwo myć.

(3) Stoły do sprzedaży, o ile nie mają wierzchów marmurowych lub szklanych oraz półki na pieczywo lub wyroby cukiernicze, powinny być z drzewa niesmolistego gładkie, bez szpar i szczelin.

(4) Produkty, umieszczane na stołach, półkach i w oknach wystawowych, powinny być zabezpieczone przed dotykaniem ich rękami kupujących, przed owadami oraz przed wszelkiemi zanieczyszczeniami (lady oszklone). Wystawianie tych produktów w drzwiach sklepowych jest niedopuszczalne.

(5) Wyroby cukiernicze deserowe, jak torty, ciastka tortowe, kremowe, z owocami itp., powinny być umieszczane w gablotkach oszklonych lub pod kloszami na talerzach, podstawach szklanych, porcelanowych (fajansowych), lub metalowych (z metali nieszkodliwych dla zdrowia).

(6) Przy wyrobach cukierniczych powinien być umieszczony na widocznem miejscu wyraźny napis, wskazujący firmę wytwórni i jej adres.

(7) Sklepy, w których sprzedaż pieczywa oraz wyrobów cukierniczych stanowi zasadniczą część przedsiębiorstwa, nie mogą sprzedawać takich produktów, których zapach może się udzielać pieczywu oraz wyrobom cukierniczym. Sklepy, w których sprzedaż pieczywa i wyrobów cukierniczych stanowi dodatkową część przedsiębiorstwa, powinny mieć dla pieczywa oddzielne miejsce zdala od innych artykułów żywności.

(8) Do pakowania pieczywa i wyrobów cukierniczych używać należy czystego papieru (torebek). Używanie do tego celu makulatury jest wzbronione.

(9) Postanowienia § 9, § 10 ustęp 1 i 2 i § 27 zdanie pierwsze mają tu odpowiednie zastosowanie.

(10) Osoby zajęte sprzedażą, powinny nosić białe czyste fartuchy z rękawami, mieć czyste ręce i używać do wydawania wyrobów cukierniczych spesjalnych szczypców lub łopatek.

§ 30. (1) Sprzedaż pieczywa oraz wyrobów cukierniczych na ulicach, straganach targach i rynkach dopuszczalna jest jedynie przy zastosowaniu specjalnych urządzeń, zabezpieczających te produkty od wszelkich zanieczyszczeń (gablotki, szafki, wózki oszklone). Urządzenia te należy utrzymywać w bezwzględnej czystości; postanowienia § 10 ust. 1 i 2 oraz § 29 ust. 10 mają tu odpowiednie zastowanie.

(2) Handel domokrążny wyrobami mącznemi jest wzbroniony.

Rozdział 5.

Postanowienia końcowe.

§ 31. Przepisy niniejszego rozporządzenia, dotyczące poszczególnych miejsc wyrobu i sprzedaży pieczywa, wyrobów z ciasta i wyrobów cukierniczych, powinny być wywieszone na widocznem miejscu.

§ 32. Mąka, wyroby z ciasta i wyroby cukiernicze, sprowadzone z zagranicy i przeznaczone do obiegu oraz wywożone zagranicę, powinny co do jakości, opakowania i oznaczenia odpowiadać przepisom niniejszego rozporządzenia.

§ 33. Istniejące w chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia wytwórnie i miejsca sprzedaży mąki i wyrobów mącznych powinny być doprowadzone do stanu, wymaganego niniejszem rozporządzeniem, do dnia 31 grudnia 1930 r., a w stosunku do postanowień § 15 ust. 1 — do dnia 30 czerwca 1931 r. W przeciwnym razie ulegną one zamknięciu.

§ 34. (1) Wytwórnie pieczywa, wyrobów z ciasta i wyrobów cukierniczych, istniejące w chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia w pomieszczeniach suterynowych, mogą pozostawać w nich nadal, o ile odpowiadają wszystkim innym przepisom dla tych wytwórni, o czem w każdym poszczególnym przypadku decyduje wojewódzka władza administracji ogólnej.

(2) Władza ta wyznaczać będzie terminy do jakich wytwórnie pieczywa będą mogły być pozostawione w suterynach, termin ten jednak nie może być dłuższy nad 4 lata, licząc od chwili wejścia w życie rozporządzenia

W przypadku pozostawienia wytwórni w suterynie powinna być urządzona wzorowa wentylacja sztuczna, zastępująca otwieranie okien.

(3) W stosunku do istniejących wytwórni wojewódzka władza administracji ogólnej uprawniona jest do czynienia ustępstw również co do postanowień, dotyczących łączenia składu mąki i pieczywa w jednem pomieszczeniu, oraz ubieralni i natrysków w drugiem pomieszczeniu pod warunkiem odgrodzenia zupełnego natrysków, oraz co do postanowień, przewidzianych w § 18 ust. 1.

§ 35. W wytwórniach, istniejących w chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, o terminie wprowadzenia mechanicznych urządzeń, wymienionych w § 19, decyduje w każdym poszczególnym przypadku wojewódzka władza administracji ogólnej w zależności od miejscowych warunków gospodarczych i technicznych; termin ten jednak nie może być przedłużony poza 31 grudnia 1933 r.

§ 36. Winni naruszenia właściwych przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. nr. 36, poz. 343) podlegają karom, przewidzianym w rozdziale III tego rozporządzenia.

§ 37. (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie dnia 24 listopada 1929 r.

(2) Jednocześnie tracą moc obowiązującą rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 26 lutego 1921 r. w przedmiocie urządzenia i utrzymywania piekarń i sklepów z pieczywem oraz wypieku chleba (Dz. U. R. P. nr. 26, poz. 151) oraz z dnia 7 marca 1921 r. w przedmiocie używania domieszek do mąki i chleba (Dz. U. R. P. nr. 29, poz. 167).

Minister Spraw Wewnętrznych
Sławoj Składkowski.

Minister przemysłu i Handlu
E. Kwiatkowski.

Powyższe podaję do wiadomości.
Bydgoszcz, dnia 8 grudnia 1929 r.

Starosta Powiatowy
w z. (—) Dąbrowski, referendarz.

430

Zgłaszanie zaraźliwych chorób zwierzęcych.

Wielokrotnie zauważono, że posiadacze zwierząt są jeszcze niedostatecznie zaznajomieni z przepisami dotyczącemi zgłoszenia władzom o wybuchu względnie podejrzeniu zaraźliwych chorób zwierzęcych, podlegających obowiązkowi zgłaszania. W wielu bowiem wypadkach zgłoszenia te wpływają do Sołectw i Wójtostw, które to urzędy następnie dopiero powiadamiają Posterunek Policji Państwowej względnie Starostwo. Tego rodzaju niewłaściwe postępowanie w większości wypadków opóźnia wkroczenie właściwych władz, których zadaniem jest jaknajszybsze ustalenie istoty choroby, wydanie odpowiednich zarządzeń ochronnych i rychłe zlikwidowanie zarazy.

Wobec tego przypominam, że w myśl dostanowień art. 20 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1929 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. nr. 77 poz. 673) właściciele zwierząt, jakoteż wszyscy, którzy z tytułu faktycznego posiadania lub używania zwierzęcia albo z tytułu wykonywania urzędu lub zawodu mają styczność ze zwierzętami, są obowiązani zgłosić niezwłocznie do najbliższego Posterunku Policji lub bezpośrednio do Starostwa każdy wypadek zachorowania, jak również wystąpienia objawów, wzbudzających podejrzenie zachorowania na jedną z następujących chorób:

a) księgosusz,
b) zarazę płucną bydła rogatego,
c) pryszczycę,
d) wąglik,
e) szelestnicę,
f) zarazę dziczyzny i bydła rogatego,
g) gruźlicę bydła rogatego w postaci otwartej (płuc, wymienia, macicy i jelit),
h) nosaciznę zwierząt jednokopytowych,
i) ospę owczą,
j) zarazę stadniczą koni,
k) otręt koni i bydła rogatego,
l) świerzb zwierząt jednokopytowych i owiec,
m) wściekliznę,
n) pomór i zarazę świń,
o) różycę świń,
p) cholerę drobiu i pomór kur.

Zaznaczam, że zgłaszający zaraźliwą chorobę zwierzęcą do Sołectwa względnie Wójtostwa zamiast do najbliższego Posterunku Policji lub bezpośrednio do Starostwa, nie tylko narażają się na utratę prawa do zapomogi względnie odszkodowania za zwierzęta padłe lub zabite na zarządzenie władzy, lecz nadto pociągani będą do odpowiedzialności karnoj za niezgłoszenie w przepisanym czasie zaraźliwej choroby zwierzęcej, podlegającej obowiązkowi ni e

zwłocznego zgłoszenia do właściwego Posterunku Policji lub Starostwa.

Osoby, które zwierzętami władają, winny równocześnie ze zgłoszeniem:

a) zwierzęta chore i podejrzane odosobnić od innych zwierząt, które mogłyby uledz danej zarazie;

b) nie wyprowadzać takich zwierząt poza obręb swego gospodarstwa;

c) zabronić dostępu do miejsca postoju takich zwierząt osobom postronnym z wyjątkiem organów władzy i lekarzy weterynaryjnych;

d) zwierzęta padłe i zabite przechować w miejscach odosobnionych z zachowaniem potrzebnej ostrożności.

Niezależnie od tego zaznaczam, że na pp. Burmistrzach, Wójtach, Sołtysach i Przełożonych obszarów dworskich ciąży również obowiązek niezwłocznego doniesienia do Posterunku Policji Państwowej lub do Starostwa o wybuchu zaraźliwych chorób zwierzęcych, podlegających obowiązkowi zgłoszenia, a więc także o pomorze i zarazie świń, o ile oczywiście dojdzie do ich wiadomości, że w danej miejscowości zwierzęta okazują objawy takich chorób, a właściciel nie dokonał zgłoszenia.

Panowie Burmistrzowie, Wójtowie i Sołtysi zechcą niniejsze obwieszczenie ogłosić na terenie im podległym w sposób zwykle praktykowany i zaznajomić wszystkich posiadaczy zwierząt z obowiązującemi przepisami. Właścicielom majątków należy nadto zwrócić uwagę na zgubne skutki tak częstego zatajania zaraźliwych chorób zwierzęcych przez ich służbę, trzymającą zwierzęta oraz wytłumaczyć im, że w danym wypadku niezwłoczne zgłoszenie przez nich do właściwych władz celem szybkiego zlikwidowania choroby, leży nie tylko w ich własnym interesie, ale przedewszystkiem jest ich moralnym obowiązkiem wobec innych właścicieli zwierząt.

Niespełnienie obowiązku zgłoszenia chorób zaraźliwych podlega karze aresztu do sześciu tygodni lub grzywnie do tysiąca złotych.

Kto umyślnie przyczyni się do wybuchu lub rozszerzenia zaraźliwej choroby zwierzęcej lub udaremnienia umyślnie tłumienie zarazy będzie karany więzieniem do lat trzech, obok którego może być orzeczona kara grzywny do pięciu tysięcy złotych.

Jeżeli czyn wywołał niebezpieczeństwo powszechnej klęski gospodarczej, winny ulegnie karze więzienia do lat pięciu, obok której może być orzeczona kara grzywny do dziesięciu tysięcy złotych. Zaznaczam z całym naciskiem, że winnych pociągać się będzie bezwzględnie do odpowiedzialności karnej.

Bydgoszcz, dnia 25 listopada 1929 r.

Starosta Powiatowy
(—) Dr. Bereta.

L. dz. 17031/29 ST. VI.

431

Przestrzeganie zasad przy zatwierdzaniu planów urządzenia gospodarstwa leśnego.

Do Pp. właścicieli lasów.

Art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24-go czerwca 1927 r. (Dz. U. nr. 57 poz. 504) wymaga, aby wszystkie lasy zagospodarowane były według planów urządzenia gospodarstwa leśnego, które między innemi oparte być winny na **pomiarze** lasu. Z takiego ujęcia przepisów ustawowych należy wysnuć wniosek, że właściciel lasu, przedstawiając władzy do zatwierdzenia projekt planu urządzenia gospodarstwa leśnego obowiązany jest do równoczesnego złożenia dowodów, że:

a) przedstawionym planem objęte zostały **wszystkie** należące do niego grunty leśne podlegające przepisom art. 8 rozporządzenia z dnia 24-go czerwca 1927 r. oraz, że

b) grunty leśne, wykazane w mapach i rejestrach planu, zostały w sposób należyty **pomierzone** tj. obejmują faktycznie obszar podany w planie.

Jako dowody takie służyć mogą następujące dokumenty:

1. mapa katastralna całego majątku łącznie z rejestrem pomiarowym, arkuszem posiadłości gruntowej i wyciągiem hipotecznym, albo też
2. mapa obejmująca wszystkie grunty leśne, sporządzona przez mierniczego przysięgłego, uprawnionego lub upoważnionego, łącznie z którąkolwiek dawniejszą urzędownie potwierdzoną mapą lasu, albo wreszcie
3. mapa obejmująca wszystkie grunty leśne sporządzona przez technika leśnego lub właściciela majątku, łącznie z mapą lasu, stanowiącą część składową dawniejszego planu urządzenia gospodarstwa leśnego, zatwierdzonego przez właściwą władzę na podstawie przepisów ówczas obowiązujących.

Jeżeli pomiędzy poszczególnemi dokumentami, złożonemi przez przez właściciela zachodzi rozbieżność, a także w razie niezgodności dokumentów ze stanem faktycznym na

gruncie, rozbieżności te i niezgodności winny być przez właściciela omówione i wyjaśnione w części opisowej planu urządzenia gospodarstwa leśnego. Urzędnik przeprowadzający badanie lasu na gruncie winien specjalną zwrócić uwagę na sprawdzenie i wyjaśnienie tych rozbieżności zarówno pod względem faktycznym jak i pod względem prawnym, (art. 51 rozporządzenia z dnia 24 czerwca 1927 r.

Zasada, że wszystkie lasy należące do właściciela winny być objęte jednym planem gospodarczym nie wyłącza oczywiście możliwości tworzenia przy większych terenach leśnych lub przy szczególnych warunkach gospodarczych kilku obrębów, zagospodarowanych według samodzielnych planów.

Jeżeli praktyczne względy (naprz. przeznaczenie części lasu na likwidację służebności) wymagają, by pewna część lasu wyłączoną została przy obliczeniach z ogólnego planu, to powody tego oraz dane cyfrowe i opisowe, odnoszące się do tej części lasu, winny być uwidocznione w operacie urządzeniowym.

Wzywam Panów Sołysów do podania powyższego do publicznej wiadomości sposobem w danej gminie praktykowanym.

Bydgoszcz, dnia 22 listopada 1929 r.

Starosta Powiatowy

w z. (—) Dąbrowski, referendarz.

L. dz. 17936/29 ST. IV.

432

Obwieszczenie.

Na podstawie art. 96 Ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. Ustaw R. P. nr. 46/28 poz. 458) i rozkazu Pana Ministra Spraw Wojskowych L. 1400/Pob. Ew. Tjn. z dnia 3 sierpnia 1929 roku powołuję **do dodatkowych zebrań kontrolnych** tych szeregowych rezerwy i pospolitego ruszenia niżej wymienionych roczników, którzy z jakichkolwiek przyczyn nie stawili się do zebrań kontrolnych w terminie od 15 października do 15 grudnia 1929 r.

Dodatkowe zebrania kontrolne dla szeregowych rezerwy i pospolitego ruszenia (kat. A, C i D) roczników 1904 i 1889, szeregowych rezerwy (kat. A.) rocznika 1902, którzy nie odbyli ćwiczeń w rezerwie w roku 1927 względnie 1928 roku lub 1929 roku oraz szeregowych pospolitego ruszenia (Kat. C i D) urodzonych w roku 1902 zamieszkałych na terenie P. K. U. Bydgoszcz powiatu Bydgoskiego odbędą się dnia 21 grudnia 1929 roku o godz. 9-tej w lokalu Powiatowej Komendy Uzupełnień w Bydgoszczy.

Powołani do zebrań kontrolnych mają się stawić punktualnie o godzinie, w dniu i lokalu wyżej podanym, gdyż ci, którzy się nie stawią będą przymusowo doprowadzeni oraz pociągnięci do odpowiedzialności w myśl wojskowych przepisów karnych (dyscyplinarnych).

Powołani mają się stawić na własny koszt i nie mogą sobie rościć pretensji do skarbu państwa tytułem odszkodowania, bądź to z powodu zaniechania pracy, lub też z powodu poniesienia pewnego uszczerbku w zarobku dziennym skutkiem stawienia się do zebrania kontrolnego.

Toruń, dnia 10 października 1929 r.

Dowódca Okręgu Korpusu nr. VIII.

(—) Stefan Pasławski, generał brygady.

Pp. Sołtysi i Przełożeni obszarów dworskich ogłoszą obwieszczenie natychmiast mieszkańcom swej gminy w sposób zwykle tam praktykowany.

Jednocześnie zaznacza się, iż do dodatkowych zebrań kontrolnych winni zgłosić się nietylko rezerwiści i pospolitacy, którzy w roku bieżącym z jakichkolwiek powodów nie stanęli do kontroli w wyznaczonym terminie, ale i rezerwiści i pospolitacy, którzy w latach ubiegłych mieli stawać do zebrań kontrolnych, lecz z jakichbądź przyczyn do nich się nie zgłosili zarówno w zasadniczym jak i dodatkowym terminie.

Bydgoszcz, dnia 2 grudnia 1929 r.

Starosta Powiatowy

w z. (—) Dąbrowski, referendarz.

L. dz. 17550/29 VIII.

433

Utrzymanie dróg gminnych.

Przypominam wszystkim gminom, obszarom dworskim i adjacentom na podstawie art. 12 ustawy z dnia 10 grudnia 1920 r. o budowie i utrzymaniu dróg publicznych w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Rz. P. nr. 6/21 poz. 32) o obowiązku utrzymywania dróg publicznych w odpowiednim stanie, mianowicie: sprowadzenia wody z kałuż utworzonych w nisko położonych miejscach i ich wyrównanie, odnowienia rowów przydrożnych i wyczyszczenia przepustów, naprawienia mostów, obsadzenia dróg drzewkami, odnowienia bruków itp.

Pp. Burmistrzom, Wójtom i Sołtysom polecam przypilnować, aby w ustalających się obecnie budżetach gminnych wstawiono odpowiednie kwoty na naprawienie dróg gminnych. Za pomocą Posterunków Policji Państwowej należy przeprowadzać rewizje w poszczególnych gminach i obszerach dwor-

skich, czy drogi naprawia się należycie, a każde stwierdzone zaniedbanie usuwa się. Winnych zaniedbania będę pociągał do odpowiedzialności.

Bydgoszcz, dnia 10 grudnia 1929 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
w z. (—) Dąbrowski, referendarz.

L. dz. 4827/29 Z. D.

434
Komunikat
w sprawie kursów dokształcających dla dozorców meljoracyjnych i łąkowych.

Wzorem lat ostatnich urządza Wielkopolska Izba Rolnicza ponownie kurs teortyczny w zakresie wiadomości potrzebnych dla dozorców meljoracyjnych i łąkowych. Kurs ten odbędzie się w Poznaniu, w czasie od 8 stycznia 1930 r. do 25 marca 1930 r. i obejmuje następujące przedmioty:

1. Organizacja gospodarstwa rolnego.
2. Rachunki.
3. Botanika roślinności łąkowo-pastwiskowej.
4. Gleboznawstwo.
5. Hydraulika.
6. Budownictwo ziemne, drogowe i wodne.
7. Meljoracja roli i łąk.
8. Uprawa łąk i pastwisk.
9. Pomiary i niwelacja.
10. Znajomość instrumentów mierniczych.
11. Kreślenie planów.
12. Nauka o materjałach budowl. i praktycznem ich zastosowaniu.
13. Ustrój państwowy i ustawodawstwo.
14. Prawo wodne.
15. Prehistorja i ochrona zabytków prehistorycznych.
16. Pomoc w nagłych wypadkach.

Zgłoszenia przyjmuje Wielkopolska Izba Rolnicza, Wydział Łąk i Meljoracyj Poznań, ul. Mickiewicza 33 i udziela na życzenie bliższych informacyj. Przewidziane jest udzielenie świadectwa z odbytego kursu. Opłata za cały kurs wynosi 50,— zł. Niezamożnym udziela ulgi na podstawie zaświadczeń władzy miejscowej. Koszta mieszkania i utrzymania ponoszą kursiści. Celem ustalenia liczby uczestników pożądane są wczesne zgłoszenia.

Wielkopolska Izba Rolnicza.

Powyższy kumunikat proszę podać do publicznej wiadomości sposobem w danej gminie praktykowanym.

Bydgoszcz, dnia 3 grudnia 1929 r.

Starosta Powiatowy
w z. (—) Dąbrowski, referendarz.

L. dz. 17588/29 ST. IV.

435

Powiatowa Kasa Komualna otrzymała polecenie wypłacenia niżej wymienionym gminom przypadającęgo im udziału w dodatku komunalnym do państwowego podatku od handlu i przemysłu za miesiąc październik br. jak następuje:

L. b.	Gmina	Kwoty należne gminie tyt. udziału w państw. pod. od handlu i przemysłu zł
1	Aleksandrowo	10,19
2	Białebłota	6,67
3	Borzenkowo	203,76
4	Brzoza	25,67
5	Buszkowo	22,66
6	Byszewo	56,31
7	Chrośna	8,09
8	Cierplewo	22,84
9	Czarnówko	2,49
10	Dąbrowy-Małe	3,92
11	Dóbrcz	47,73
12	Dziedno	43,80
13	Dziedzinek	5,28
14	Glinki	0,74
15	Gogolin	9,81
16	Gogolinek	5,23
17	Gorzeń	51,76
18	Gościeradz	12,17
19	Grochol	17,54
20	Kruszyn	14,—
21	Kruszyniec	5,93
22	Kruszyn-Kraiński	58,41
23	Lucim	16,87
24	Łąsko-Wielkie	44,22
25	Łęgnowo	15,27
26	Łochowice	9,67
27	Łochowo	21,42
28	Łukowiec	9,12
29	Magdalenka	7,35
30	Makowiska	5,09
31	Maksymiljanowo	37,09
32	Marjampol	7,02
33	Mirowice	4,58
34	Mochle	29,35
35	Murowaniec	9,56
36	Murucin	6,32
37	Niemcz	12,11
38	Nowawieś-Wielka	980,42
39	Nowawioska	6,23
40	Nowydwór	5,41
41	Opławiec	1,99
42	Otorowo	25,62
43	Prądy	37,85
44	Przyłęki	42,30
45	Przyłubie	9,36
46	Salno	32,97
47	Samsieczno	21,29

L. b.	Gmina	Kwoty należne gminie tyt. udziału w państw. pod. od handlu i przemysłu zł
48	Sicienko	40,26
49	Sitno	4,07
50	Sitowiec	12,67
51	Ślesin	62,56
52	Smukała	24,99
53	Starydwór	9,73
54	Stronno	14,82
55	Strzelce-Dolne	5,39
56	Magistrat Fordon	5,13
57	Tryszczyn	25,23
58	Trzeciewiec	52,54
59	Trzemiętowo	76,26
60	Ugoda	3,68
61	Wierzchucinek	374,19
62	Wierzchucin Król.	40,53
63	Wilcze	30,99
64	Wiskitno	161,—
65	Witoldowo	14,58
66	Włuki	5,29
67	Wtelno	66,66
68	Wudzyn	21,07
69	Wudzynek	3,67
70	Występ	9,85
71	Zielonczyn	22,53
72	Zielonka	17,54
73	Zławieś	1,97
74	Zofin	11,07

Należne gminom udziały podejmą pp. Sołtysi najpóźniej do 15 grudnia br. i zapiszą na dobro kasy gminnej.

Bydgoszcz, dnia 28 listopada 1929 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
w z. (—) Dąbrowski, referendarz.

L. dz. 9488/29 III.

436
Nagrody za wykrycie sprawców kradzieży drutu bronzowego.

Wobec coraz częściej powtarzających się wypadków kradzieży drutu bronzowego z państwowych przewodów telegraficznych i telefonicznych oraz konieczności skutecznego ich zwalczania wyznacza Dyrekcja Poczt i Telegrafów nagrody po 25,— zł. każdemu, kto bezpośrednio przyczyni się do wykrycia sprawców popełnionej kradzieży. Ponadto, skoro skradziony drut zostanie odnaleziony, Dyrekcja wypłacać będzie oprócz powyżej wymienionej premji także 30% wartości odnalezionego drutu, o ile tych 30% przekraczać będzie wysokość wypłaconej premji. Powyżej wymienioną nagrodę stosować będzie Dyrekcja w wypadkach wykrycia sprawców sabotażu. Za doniesienie o uszkodzeniach na linjach telefonicznych i telegraficznych przez nieostrożność lub przez zbytki, nagrody nie udziela się.

Bydgoszcz, dnia 5 grudnia 1929 r.

Starosta Powiatowy
w z. (—) Dąbrowski, referendarz.

L. dz. 17653/29 ST. VI.

437
Obwieszczenie.
Kurs mięsoznawstwa.

Z dniem 13 stycznia 1930 roku w Rzeźni miejskiej w Bydgoszczy, rozpocznie się, pod kierownictwem dyrektora rzeźni lekarza weterynaryjnego pana Antoniego Kwiatkowskiego 6-ciotygodniowy kurs szkolenia oglądaczy zwierząt rzeźnych i mięsa, zaś z dniem 19 lutego 1930 roku kurs szkolenia oglądaczy mięsa co do włośni.

Kandydaci zamierzający wziąść udział w odnośnym kursie, winni w jaknajkrótszym czasie złożyć w Starostwie odpowiednio umotywowane żądania z dołączeniem dokumentu urodzenia, świadectwa moralności i zdrowotności, poświadczenia obywatelstwa polskiego i własnoręcznie napisanego życiorysu.

Koszty szkolenia wynoszą od każdego kandydata na oglądacza mięsa i włośni 60,— zł., od każdego zaś kandydata co do włośni 20 złotych.

Bydgoszcz, dnia 4 grudnia 1929 r.

Za Starostę Powiatowego.
(—) Jewasiński
powiatowy lekarz weterynaryjny.

L. dz. 17365/29 ST. III.

438
Unieważnienie tabliczki rowerowej.

Unieważniam tabliczkę rejestracyjną Bydgoszcz-P. nr. 4522 z powodu zagubienia takowej.

Bydgoszcz, dnia 6 grudnia 1929 r.

Starosta Powiatowy
w z. (—) Dąbrowski, referendarz.

L. dz. 17460/29 ST. IX.

439

Urząd Skarbowy Akcyz i Monopolów Państwowych w Bydgoszczy przypomina, że w myśl art. 83 ustawy o monop. spirytus. z dnia 26 marca 1927 r. (Dz. U. R. P. nr. 32

poz. 289) patenty akcyzowe na rok 1930 należy wykupić do dnia 31 grudnia 1929 r. W tym celu powinni zainteresowani złożyć w Urzędzie Skarbowym Akcyz i Monopolów Państwowych w Bydgoszczy, ul Jagiellońska 23:

1. wniosek o wystawienie patentu akcyzowego na rok 1930,
2. patent akcyzowy z roku 1929,
3. pokwitowanie na zapłaconą we właściwej kasie skarbowej należytość patentową,
4. koncesję skarbową i
5. właściwe świadectwo przemysłowe na rok 1930.

W interesie przedsiębiorców zaleca się wykupywanie patentów w pierwszej połowie grudnia, bowiem wnioski będą załatwiane w kolejności wpływu do Urzędu, podania zaś złożone w końcu miesiąca wobec nawału pracy i technicznych trudności wykonania mogą ulec spóźnionemu załatwieniu co narazi przedsiębiorstwo na otrzymanie patentu po upływie wymaganego terminu i pociągnie za sobą zamknięcie zakładu oraz odpowiedzialność administr.-karną w myśl art. 129—131 ustawy karnej skarbowej z dnia 2 sierpnia 1926 r. (Dz. U. R. P. nr. 105 poz. 609).

Uwaga: Zaznacza się, że w dniu 1 stycznia przedsiębiorca winien mieć w swym lokalu patent akcyzowy na rok 1930, gdyż samo posiadanie kwitu kasowego na wpłaconą należytość patentową **nie upoważnia** do prowadzenia przedsiębiorstwa.

Bydgoszcz, dnia 27 listopada 1929 r.

Naczelnik
w z. (—) Kamiński, asesor.

440

Wolne miejsca w Państwowych Urzędach Pośrednictwa Pracy i ich Ekspozyturach.

P. U. P. P. Poznań: 1 pilnikarz, 1 malarz na marmur.

P. U. P. P. Bydgoszcz: 2 parobków do gospodarzy, 3 sługi żeńskie na wieś, 1 tkacz na prace ręczne.

P. U. P. P. Ostrów: 1 murarz, 1 skotarz.

Ekspoz. Gniezno: 1 rodzinę do prac rolnych, 4 służące na wioski pojedyńczo do gosp., 2 służące do miasta z gotowaniem, 1 pomocnik karmelarz.

Ekspoz. Inowrocław: W suszarni cykorji poszukuje się: 1 przodownika do prowadzenia suszarni, 1 pracownika do obsługi motoru Diesela, 1 pracownika do obsługi generatora, 1 pracownika do obsługi krajacza płatek, 1 kołodziej (samotny) wynagrodzenie 15—20 zł i utrzymanie.

Ekspoz. Chodzież: 10 kamieniarzy na głowacze (brukowce), 3 parobków, 4 służące do gospodarzy na wieś.

Ekspoz. Nowy-Tomyśl: 1 samodzielny bednarz, który może od zaraz lub później objąć warsztat z wszelkiemi narzędziami i materjałami, warunki podług ugody, zgłoszenia kierować do Ekspoz P. U. P. P. w Nowym-Tomyślu, 3 służące.

Ekspoz. Leszno: 1 tokarz w drzewie, 1 kowal na deputat z własnemi narzędziami, 1 szofer-ogrodnik, 1 fryzjer, 12 służących do miasta z gotowaniem, 16 służących do gospodarzy, 2 pastuchów do bydła.

Ekspoz. Kępno: 6 parobków do gospodarzy na wieś.

Wolne miejsca dla terminatorów.

P. U. P. P. Poznań: 2 uczni bronzowników.

Ekspoz. Leszno: 1 uczeń malarski, 1 uczeń bednarski, 1 stolarski, 1 kołodziejski, 2 uczni tapicerskich, 1 uczeń siodlarski, 2 uczni piekarskich, 1 uczeń obuwniczy, 2 uczni krawieckich, 1 uczeń fryzjerski.

Bydgoszcz, dnia 4 grudnia 1929 r.

Starosta Powiatowy
w z. (—) Dąbrowski, referendarz.

L. dz. 17361/29 IX.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

Drukiem i nakładem Drukarni dla Handlu i Przemysłu Bydgoszcz, ulica Dr. Emila Warmińskiego 13
Za dział nieurzędowy odpowiedzialny A. Mamach w Bydgoszczy.